

Albuen

Lodsstationen på den midterste del af Albuen ligger - som det siges - der hvor Lolland bøjer Albuen som en meget smal buet halvø mellem Langelandsbæltet og Nakskov Fjord. Lodshuset med de tre skorstene blev opført som bolig for to lodsfamilier i 1873, fordi lodshusets forgænger blev taget af en stormflod i 1872. Så lodshuset ligger på en lille høj og er næsten omgivet af vand i dag. Fotos: Naturpark Nakskov Fjord.

Albuen Lodseri blev oprettet i 1791 og ophørte i 1959. I 1896 blev fyrtårnet taget i brug. Senere blev bygget et kystudkigstårn og en skole, fordi nogle fiskere bosatte sig her. Lodserne sørgede for, at skibene sejlede mellem de lavvandede grunde og i den snoede sejlrende i Nakskov Fjord.

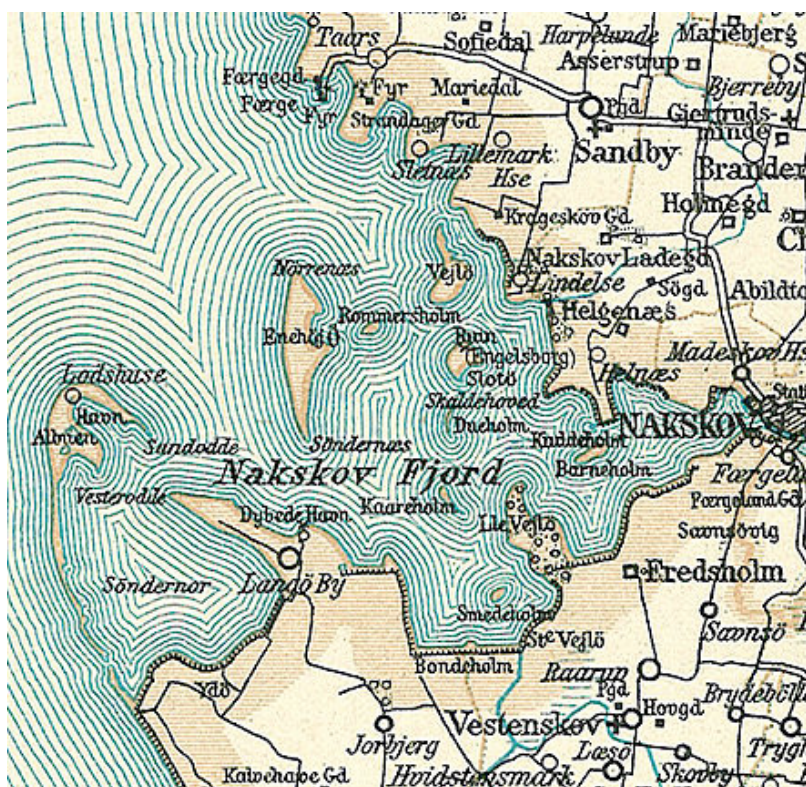
Lodserne passede fyret sammen med fiskerne og havde et bijob som vagtmænd i kystudkigstårnet. Herfra førte de protokol over de skibe, som sejlede forbi. I 1916 var der 41 beboere på Albuen, men Kystudkigstjenesten blev flyttet fra Albuen i 1916, og den sidste fastboende forlod Albuen i 2002.

Der er bygget flere lodshuse efter brande og stormfloder. Foto: Rudbjerg Lokalhistoriske Arkiv.

Lodsvæsenets første overlods for den østlige del af Danmark Poul Løwenørn rejste året efter ud-nævnelser den 23. december 1796 som overlods til Lolland og Falster for at inspicere lodserierne. Som et resultat af besigtigelsen af lodseriet på Albuen udstedte han i 1797 et reglement og lodstakster for Albuen Lodseri - faktisk det første efter hans mange inspektioner af de danske lodserier.

Kortet over Nakskov Fjord viser de mange øer omkring 1900 og illustrerer, at det var vanskeligt at finde sejlrenden mellem øerne og de mange lavvandede områder i fjorden. Fra Albuens Lodsstation kunne skibene lodes til og fra Nakskov Havn.

De få huse på Albuen bruges i dag som sommerhuse. Men lodshuset fra 1873 ejes af Skov- og Naturstyrelsen. For lodshuset stod ubenyttet i mange år, indtil ideen om at skabe et kombineret naturcenter og museum på Albuen i det store område med det beskyttede fuglereservat på den smalle tange blev realiseret i 2003.

Ovenstående foto fra omkring 1900-1910 ejes af Rudbjerg Lokalhistoriske Arkiv, der har beskrevet motivet med bl.a. følgende oplysninger: “Billedet viser lodshusene med bro og garn på forstranden mellem selve Albuen og det gamle fyrtårn. Huset til venstre bebos af lodsformanden. Huset er nu revet ned. Huset til højre bebos af to lodsfamilier og blev bebygget af “Råbe”-Gunnensen. Sigurd Gunnensens forældre boede til højre i huset. Broen til det gamle fyrtårn var nødvendig, når forstranden var overskyttet. De to herrer i sort tøj er til venstre lods Mogensen og til højre William Gunnensen. Bagest fru Mogensen”.

Lodshuset er restaureret og indeholder en sommerbolig til naturvejlederen på Nakskov Fjord samt en lejlighed, der udlejes. Loftet kan huse en skoleklasse, som kan overnatte på gulvet, Men der er 4 værelser med senge. Skolen er bygget omkring 1925, og skolevæsenet sorterede under lodsvæsenet.

Det var tre lag i de sociale forhold: Tre lodsfamilier, fire familier ved kystudkiggen og seks-syv fiskerfamilier. Når mændene var på havet i flere dage ad gangen, tog kvinderne selv afgørelser i sager, der angik fællesskabet. Om vinteren gik de over isen til Langø, og tog med på ladet af en lastvogn med fiskekasser til Kappel Station, hvorfra de rejste med toget til Nakskov. En af lodsernes lejligheder er restaureret, så den næsten ser ud, som da lodsboede her i 1930'erne. Derfor er der ikke strøm, kun petroleum i lampen over bordet.

Lodseriets historie

er bevaret i kommunens arkiv

Da det sidste skib var lodset, lodsbåden var solgt, og døren blev låst for sidste gang, forsvandt en kulturhistorisk epoke og 171 års lodshistorie på en smal tange mellem Nakskov Fjord og Storebælt.

Men lodserne har efterladt et historisk meget værdifuldt arkiv, der beretter om lodsernes liv, virke, pligter, regnskaber, personaleforhold, reglementer, lodstakster og uoverensstemmelser med andre. Arkivalierne giver et indblik i lodseriets verden og lodseriets korrespondance med omverdenen og myndighederne i København.

1 1947-1948 Lodsernes ålegårdsret. Brevveksling vedr. lodsernes Ålegårdsret på Albuen. Sagen var mellem lodserne og fiskerne Chr. Helle og Emanuel Due.

2 1959-1960 Lodsernes ålegårdsret. Korrespondance mellem ejerne af matr. 49 på Albuen og Ålegårdsafløsningskommissionen vedr. erstatning for statens overtagelse af fiskerettigheder.

2 1879-1940 - Vedtægter og love

3 1879 Lov om Lodsvæsenet fra 1879. Kopi.

5 1897 Kontrakt mellem Marineministeriet og Albuens Lodseri om tilsyn med sømærker ved Albuen. Kopi.

38 1940 Uniformsreglement for Lodsvæsenets Personel. Udsendt fra Marineministeriet d. 22. juli 1940. 2 sider.

3 1851-1878 - Forhandlingsprotokoller

4 1851-1878 Kopier af lodsdagbog. 3 sider fra 1878

Kopi af regnskabsblad. 1 side fra 1851

4 1902-1904 - Personlige dokumenter

6 1902-1904 Skattekvitteringsbog for Marineministeriet - betalt af Lodserne på Albuen.

5 1850-1941 - Regnskabsmateriale

7 ca. 1850-1900 Takstbog for Albu Lodseri. Prisliste for lodsninger af skibe i forskellige størrelser i vinterhalvåret.

8 1894 Lods-kvitteringer. 6 stk.

9 1882 Halvmånedlige opgørelser for indtjente lods- og prikkepenge ved Albue Lodseri. (en enkelt er fra Nakskov Lodseri). 6 stk.

10 1874-1941 Takster for Statens Lodsvæsen. 1941. Fotokopier af s. 13-19 og s. 33-34.

+ Uddrag af prisliste for Albuen Lodseri fra Marineministeriet, 1874.

11 1941 Bestemmelser vedr. Lodsningssområder for Statens Lodsvæsen. 1941. Fotokopi af s. 15.

34 1872 Kvittering på afdrag på lån fra overlodsen til Marineministeriet og et regnskab for lodsarbejde.

6 1803-1962 - Korrespondance

12 1870-1904 Breve fra Overlodsens i København til Lodsformanden på Albuen. 1870: 30 breve, 1871: 8 breve, 1873: 29 breve, 1876: 19 breve, 1879: 1 brev, 1886: 2 breve, 1900: 2 breve, 1904: 2 breve. 93 breve i alt.

13 1803 Brev fra Løvenørn til Det kgl. Admiralitet vedr. opsætning af et fyr på Albuen og bedre aflønningsvilkår for lodserne på Albuen. Brevet er en kopi og der foreligger en oversættelse.

14 1814 Lodsens på Albuens svar på en klage fra en skipper fra Ålborg.

Brevet er en kopi og der foreligger en oversættelsen.

15 1865-1873 2 rundsendte skrivelser til Albuelodserne fra Nakskov Karantæne- og sundhedskommission. Den første skrivelse er en vejledning i, hvordan Lodseriet skal forholde sig til skibe med sygdom om bord. Den anden skrivelse er en erindring om at følge retningslinierne i det 1. brev.

16 1934 Brev fra kystudkigsvæsenet til lodsformanden på Albuen vedr. bemanning og arbejdsområder.

17 1935 Kendelse vedr. Nyborg Lodseris anke mod Albuen Lodseri.

18 1939 Meddelelse om lukning af Kystudkigsstation Albuen.

- 19** 1943 Forespørgsel fra lods Olsen om jagtretten på Lodsvæsenets areal. + svar fra Lodsdirektoratet.
- 20** 1962 Forespørgsel fra finansministeriet omkring matr. 49, ålegårde og jagtret på Albuen + svar fra Lodsdirektøren.
- 36** 1961 Brev til Forsvarsministeriet vedr. Forsvarsministeriets ønske om at overtage matr. 33 på Albuen. Indeholder liste over andre, der har vist interesse for arealet.
- 37** 1945 8 breve vedr. tyskernes beslaglæggelse af det østre lodshus i perioden 17/2-9/5.
- 21** 1939-45 - Cirkulærer
- 21** 1939 Fra Lodsdirektøren. Vedr. drivende miner.
- 22-27** 1940-1941 Cirkulærer udsendt af Lodsdirektøren med retningslinier for hvordan Lodserierne skal forholde sig i forbindelse med de ændrede vilkår under besættelsen.
- 28** 1945 Brev fra E. Toussieng, Chefen for Region V, til alle Delings- og Gruppeførere inden for Region V.
- 29** 1836-1958 - Diverse andet
- 29** 1931 Uddrag af Det Danske Lodsvæsens Historie, udgivet 1931.
Kronologisk liste over vedtagne regler og love vedr. lodsvæsenet.
- 30** 1958 Lodsdirektoratets oplæg og forslag til flytning af Albuen Lodseri. 4 sider.
- 31** 1872-1873 Fotokopi af s. 26-27 fra "Beretning om Redningsvæsenets virksomhed 1872-73.
- 32** 1836-1926 Nogle registrerede strandinger og forlis i det nuværende Rudbjerg Kommunes kyststrækning.
- 33** 1884-1944 Bjærgebreve fra Albuen Lodseri. 13 stk.
- 35** 1891 Ansøgning om ny lodsjolle af egetræ. Brev fra lodsformand Jens Gunnensen til Marineministeriet.

Lodseriets arkivalier opbevares i dag i Rudbjerg Lokalhistoriske Arkiv.
Nakskov Havn betjenes i dag af DanPilot.

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening